

Kurkdroog Australië



Australië, dat wel eens het continent van de toekomst wordt genoemd en dat een groot aantal immigranten aantrekt, kan met zijn 7,7 miljoen km² als één van de grootste staten ter wereld worden beschouwd, al blijft het het kleinste continent. Met zijn 10,2 miljoen inwoners in 1960 (dat is minder dan in Nederland!) heeft Australië echter slechts een bevolkingsdichtheid van 1,3 per km². Deze geringe dichtheid is gedeeltelijk een gevolg van zijn geografische ligging: begrepen tussen 10°41' Z.B. en 43°39' Z.B. valt

Australië precies in de woestijnzone rond de zuidelijke steenbokskeerkring, net zoals de Sahara, die door de woestijnzone rond de noordelijke kreefskeerkring wordt beheerst. Zo komt het, dat ongeveer 3/5 van Australië met een hoofdzakelijk woestijnachtig klimaat bedeeld is: weinig neerslag, droge winden en grote dag-schommelingen in de temperatuur. Te Alice Springs, in het hart van Australië aan de voet van de Macdonnell Ranges gelegen, noteerde men op dezelfde dag 47,2° C en ... -5° C! Alleen de noordelijke

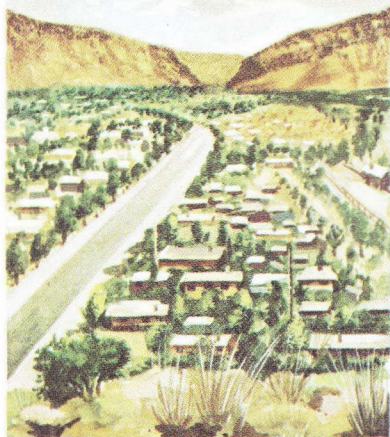
oostelijke en zuidwestelijke randgebieden van het onmetelijke eiland ontsnappen aan dit dorre klimaat. Het grootste gedeelte is echter bedekt met woestijn en steppe, de zogenaamde *scrub*. 1/3 van dit land ontvangt minder dan 250 mm neerslag per jaar, die dan nog meestal in de vorm van korte, heftige buien neervalt.

De minder schrale oostelijke helft van Australië bestaat grotendeels uit een plateau dat naar het zoute, 12 meter beneden de zeespiegel liggende Eyremeer afzakt. Dan stijgt het landschap weer naar de centrale en westelijke woestijnplateaus. Hoge toppen komen nergens voor: in de zuidoostelijke Australische Alpen citeren wij Mount Kosciusko (2230 meter); meer naar het centrum toe in de Musgrave Ranges, Mount Woodruffe (1590 meter) en in de Macdonnell Ranges Mount Heughlin (1480 meter). Geen enkele top bereikt de sneeuwgrens. Hierdoor wordt het eentonige uitzicht van dit oude continent nog versterkt. Met een gemiddelde hoogte van 210 meter is Australië bovendien het laagste werelddeel. Soms nemen de rotsen wel eens zonderlinge vormen aan, zoals de gigantische granietmassa van de Ayers Rock ten zuiden van het



Ayers Rock

Alice Springs



Amadeusmeer in het centrale plateau. Dit blok is 340 meter hoog en heeft een omtrek van 7 km. Kenmerkend voor de centrale woestijn zijn nog de grote kommen of bekkens, waarin meestal meren en moerassen voorkomen. De zoutmeren zijn typisch voor Australië; men treft ze bijna overal aan in wisselende grootte; meestal echter hebben ze een oppervlakte tussen 500 en 1000 km². In Zuid-Australië treft ons een uitgestrekt gebied, dat afwisselend met keien en rotspuin of duinzand overdekt is: de zogenaamde Sturt's Stony Desert. Dat er in dit woestijnland weinig grote rivieren voorkomen, hoeft geen betoog. Toch bereikt de Murray een lengte van 2700 km. De stroom wordt bovendien gevoed door de Darling (3100 km). Beide maken het zuid-oostelijke gedeelte van Australië over een grote oppervlakte vruchtbaar. De overige rivieren in het noorden van de centrale vlakte verdwijnen, omdat het water in de grond sijpelt en in de diepte artesische bekkens vormt. Deze zijn van buitengewoon belang voor de drinkwatervoorziening en de irrigatie. Derhalve is de mens erin geslaagd dit desolate gebied renderend te maken. De primitieve inboorlingen kwamen eigenlijk pas op het einde van de 18e eeuw met de blanke beschaving in contact. De eerste bewoners van Euro-

pese oorsprong waren dwangarbeiders (*convicts*), die er door de Engelse regering werden naartoe gestuurd, toen Amerika tengevolge van de Vrijheidsoorlog (1776 - 1783) daarvoor niet langer in aanmerking kwam.

Port Jackson, in 1788 gesticht, was de eerste straffkolonie. Tegelijkertijd kwamen de eerste immigranten toe en toen men later goudaders ontdekte, werd de start tot de eigenlijke kolonisatie gegeven. Zo is Australië een blank continent geworden, want het aantal inboorlingen bedraagt nog slechts enkele tienduizenden. De staat is gegroeid uit zes vroegere Engelse koloniën, die zich in 1901 verenigden tot één federaal geheel, de Commonwealth of Australia, dat lid bleef van het Britse Gemenebest. West-Australië, Zuid-Australië en het Noordelijk Territorium omvatten vooral de woestijnachtige gebieden. De bevolking is er zeer schaars. De drie gebieden tellen respectievelijk 730 000, 950 000 en 40 000 inwoners. Het Noordelijk Territorium, met een oppervlakte die tweemaal groter is dan deze van Frankrijk, wordt bestuurd door de federale regering. Overal valt de aantrekkingskracht van de grote steden op: Adelaide in Zuid-Australië telt 514 000 inwoners, Perth in West-Australië, slorpte meer dan de helft van de 730 000 inwoners op.

Het kleinste continent en tegelijkertijd één van de grootste staten ligt voor meer dan de helft in een woestijnachtige zone: de scrub krijgt praktisch geen regen. Schrale plateaus met toppen die nooit de sneeuwgrens bereiken, versterken nog het desolate Australische landschap, waar bijna geen mensen wonen. In de randgebieden valt echter meer regen. Hier ontstonden grote steden, waar de industrie en de handel in korte tijd een ruime vlucht namen.

De minerale rijkdom van deze streken verklaart gedeeltelijk de trek naar de steden, die niet voor onze grote metropolen moeten onderdoen. Op vele plaatsen werden grote werken uitgevoerd, zoals bijvoorbeeld de 1500 km lange spoorweg dwars door de woestijnsteppe, die gelegen is tussen Adelaide en Alice Springs. Te midden van de troosteloze dorheid bloeit dit stadje als een oase. Het staat trouwens ook reeds met het noorden in verbinding door middel van een weg die in Darwin aan de noordkust eindigt. Langs deze weg komen trouwens geleidelijk andere kleine nederzettingen tot ontwikkeling, zoals Tennant Creek, centrum van een gebied van koperertsontginning.

